

طاشينك
ارمنيجه يومى سياسى غزته
صاحب امتياز: هراير ماموريان - ازمير
"TACHINK",
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE
Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ԲԱՐԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՂԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԽԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍՍԱԶԱՆ	25	12	4ր.

Ձեռագրված ձեռագիրք ևս չեն սուրի

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԱՐԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Մ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀԱՐԶԱՆԸ

Տաղանդը կը ծնի. չի չինուր, ըսած է գրական մեծ վարպետը:

Ու ասորիկա էր որ անգամ մը եւս կրեցէի ստուգել ու հաստատել առջի օր իզմիրի հայ հրաշալի մանուկի մը վրայ, որ հազիւ 11-12 տարեկան կը լար, փոքրիկ Օննիկ Տէր Յովհաննէս եանը:

Ան աղեկ մը, որ իր մասը մը հասա կով ցոյց կու տայ արդէն թէ ցեղին ա պաշտօն տիրական փառքերէն մէկը ըլլալու կանխասանմանուած է. աղեկ մը, որուն նակտին (նստուած իր լուսեղէն մասը զննելով) ասեղծած է. Յայտնութիւն ներկան որոնց համար մարգարէանալու հարկ չի կայ:

Արդարեւ տեսնելու բան էր պզտիկ արուեստագէտ Օննիկը այն վայրկեանին, որ իր պոյնի կէս մեծութիւնը ունեցող ձեռակերտ կիսանդրին չափած կը տքար խմբադրատուն բերել ֆրեն իմ կողմէս յայտ նուած հրաւէր փափագի մը վրայ և սի դանիս վրայ կը զննէր աւարտած գործը մը որ մեր պզտիկ վարպետին մատնե բու ճախարակէն նոր ելած էր դուռ:

Հայր Մամուրեանի կիսանդրին էր, որուն հարազատութիւնը խորունկ դարձած ըլլալու հաստատեց, հազիւ աննշմարելի պզտիկ դիտողութիւնն երոյ՛ Մամուրեան Որդին:

Օննիկը զայն արտագրեւ էր իր մեծ ծանուէր վարպետին՝ Տիար Յակոբ Փափագեանի անթերի գործին կաղապարին վրայէն, և որ զարմանալին է, կիսով չափ փոքրացուցեր էր վարպետին գործը՝ ճշգրտօրէն հարազատութեամբ մը պահելով ամէն չափ ու համեմատութիւն:

Ու պահ մը իր մասը մը հասակին նայեցաւ և ապա գործին. ու հաւատարմ չեկաւ: Հարցուցի իրեն թէ՛ երբ գործի սկսած է: Պահ մը մատը ճակտին տալու, և իր ուշիմ աչքերուն մէջ դիտեցի որ ուղեց յիշողութիւնը շարժարեւոյ թր ևական մը փնտռել. ապա պատասխանեց:

— Ես գործի սկսելս չեմ գիտեր, բայց կ'ըսեմ թէ երկու տարեկանէս գործի սկսեմ եմ:

Կարողացած էի մանուկ հանճարներու մասին. գիտէի թէ Բէթհովէն զաւնակի ստեղծողներուն չէր հասներ, երբ զինքը գրկելով ԽՍԻՈՒՆ վրայ կը հանէին և իր պզտիկ մատները զրիչ բռնելու տակաւին անգործ մեղանը թափած խաղեր ու ներդաշնակութիւններ կը յորինէր, բայց չէի սպասեր որ ես ատանկ հանճարի մը պիտի հանգչայէի օր մը յոնիին հայրը՝ զի մը Օննիկին, որ գեղարուեստի մէկ ուրիշ ճիւղին հարազատ և հիմակու ռընէ տիրական զաւակն է արդէն, և մարգարէութիւն մը պիտի չլլայ անշուշտ անոր համար, եթէ ըսեմք թէ՛ օր մը իր անունը միջազգային մեծ վարպետներու շարքին մէջ պիտի համընք, քանի որ հանճարը հայրենիք ու ազգ չունի չուած է:

Ուղեցի գնել Օննիկին. չինած արձանը՝ Օննիկը վաճառական կերպով մեծեց, և ապա հպարտ գիտակցութիւն մը դնելով կարծես իր ընտելութիւն մէջ:

— Ս. Մեսրոպեան վարժարանին նուէր պիտի ընեմ, պատասխանեց, ես այնպիսի աշակերտներէն եմ, որ օրական մէկ երկու ժամ ալ վարպետին ամբարնէ կ'երթամ արձանագործութիւն սորվելու:

Օննիկը չէր խաբուր. ինչ աւելի գեղեցիկ նուէր Ս. Մեսրոպեանին իբր երախտաւարտութեան նշան, քան Մամուրեանի կիսանդրին: Մամուրեան որ սերունդներ կրթեց հոն, Մամուրեան որ իզմիրի Հայութեան Ս. Մեսրոպը եղաւ և Հայութեան մեծագոյն պարծանքներէն մէկը:

Օննիկը Մամուրեանի արժանաւոր թողնելներէն մէկն է պիտի ըսեմ, չէ՛ որ իր արձանագործութեան մեծանունը վարպետն ալ՝ Տիար Յ. Փափագեան ձեռնապահէն է անմահ Մամուրեանի: «Որդի հարազատ զնմանութիւն հօր բերէ»:

Տիար Փափագեան ամիսներէ ի վեր է որ իր գեղարուեստագէտի բովանդակ յը զացուցնելու ծնունդ տալով լոկի միջիկ իր անընդուն և տեւ քաջուած անմահ Մամուրեանի Յուշարձանը անձնուրաք բար կերտելու զբաղած է, որպէսզի զայն նուիրէ իզմիրի երախտաւարտ Հայութեան:

Թակոր էք. Միքայէլեանի, — ինքն ալ իբր երախտագէտ ան անմահ Մամուրեանի, — վեհանձնօրէն նախաձեռնած հանգանակութիւնը դեռ բաւարար կերպով չի ծածկուեցաւ յիշատակարանին նախնական ծախսերը հայթայթելու չափ բաւականաւոր:

Վստահ ենք թէ Մամուրեանի բոլոր երախտաւարտ սաները և իզմիրի բոլոր երախտագէտ սերունդը օր առօր պիտի փութան իրենց աջակցութեան բաժինը բերելու Փափագեանի և Միքայէլեանի ֆէնտիներու այնչափ անձնուէր և վեհանձն ջանքերուն, օժտելու համար Մամուրեանի ամենը պարփակող հողա կոյտը փառապանք յիշատակարանով մը, որ արդարեւ պատիւ կը բերէ թէ՛ զայն անձնուրաքար կերտող վարպետի ձեռքին, թէ՛ անոր կառուցումին նախնական ծախսերը հայթայթելու նախաձեռնողին և թէ ամէն անոնց, որոնք իզմիրի անմահանունը Լուստուրջին՝ Մամուրեանի յիշատակը յարգեցին ու կը յարգին:

Հայ Դրբուր Գիւտին և Տպագրութեան Յոբելեանին սա Տօնական օրերէն անմիջապէս վերջ աղղար ինչ աւելի սննդով և խորհրդաւորօրէն գեղեցիկ բան իզմիր ցիլին համար, քան ինչի Մամուրեանի կարկառուն յիշատակին անմահացմանը ձեռնուած հոյակերտ Յիշատակարանին վերամբարձումը իր պատուաւորանին վրայ:

Երեկ ջերմեանդ ուխտաւորի մը պէս գացի տեսնել զայն Փափագեան Սթըլիէին հոյակերտ երկունքներուն մէջ: Հոս գալու նապահ վերաբերութեամբ մը հիմակուրէն չեմ ուզեր վեր առնել Մամուրեանի մահարձանին քողը՝ անոր արուեստին անթերի թիւղիքները ցայտեցնելու համար, որ պէսզի արուեստին ամբողջ հմայքը և հոգեւորութեան բոլոր թովումները վայելեմք անոր հանդիսաւոր բացուածին օրը:

Ինքն պզտիկ Օննիկը իր տաղանդաւոր վարպետին թեւերուն տակ իր կախն ու գանձին մարմին տուեք էր, անոր մեծանունը վարպետը հոգի ու շունչ փչեք էր իր ձեռակերտ գլուխ գործոց մարմարին:

Պատիւ իրեն:

Ա.Ղ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒՐԻ ամբողջ հաւաքածուն (1871-1908), կաշկազմ գնել փափագողներու տրամադրութեան տակ կ'գտնուի, գինը ինքնաբերական:

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԵՋ

Հասկցուի...

Դիտէ՛ք կամ զգացա՛ծ էք ո՛ր և է ժամանակի ձեռք կեանքի ընթացքին մէջ, ձեր ու է մէկ գործին համար հասկցուած ըլլալը, այսինքն գնահատուիլը...

Այդ գոհունակութիւնն ունեցած էք, Անտարակոյս մէն մի անհատ իր կեանքի ընթացքին մէջ ունեցած է այդ տեսակ վայրկեաններ, բայց չբաւարար այդ վայրկեաններն ունենալ, այլ պէտք է զգալ, վայելիլ, ըմբռնել զանոնք, լիութիւն, անյաջօրէն:

Բայց սխալ պէտք չէ ըմբռնել ըսածս ընդհանուր կողմէ գնահատումը մը վրայ չէ խօսքս, այդ տեսակ պարագայի մը առջեւ, զէթ իմ մասին խօսելով, չեմ ունեցած սրտի այն գոհունակութիւնն ու հրճուանքն, որքան առինքնուած եմ երբ այդ գնահատումն բացառիկ էակ մը կուգայ, ամենու մտածելակերպին դէմ յանդիման ամենու խորհածին բոլորովին հակառակ որով բուն հեղինակն ու հասկցողը կ'մնան առանձին, նմանապէս մնալով միայնակ ու չէզոքացած կարգ մը խորհողներու ու զատողներու մէջ, որոնք ինքզինքնին անսը, խաղաղական դաւանելու խեղճ միամտութիւնն ալ ունին, միևնույն եթէ լաւ մը պիտի տեսնուի, պիտի երևան գայ թէ անոնք հոսանքին հետ կ'ընդունին, կ'ընտելան ու իրենց ինքնայատուկ կարծիքներուն ու դատողութիւններուն տէրն չեն եղած երբեք, այլ պարզ հեռուողներ, ընդօրինակ կողմեր, որոնք մէջ աւելի զգացումն է որ կ'գործէ քան խոհուն մտածումը...

Ճշմարտութիւններ կան որոնք որքան ալ անգութ ըլլան, որքան ալ ծանր, որքան ալ նոյն իսկ վերաբերիլ պէտք է որ ըստին ճակատաբաց ու անվեր, այն տեսակ նշմարողութիւններու առջեւ ընդհանուր քննադատութիւններն ու խեղճ ծանօթներն միշտ պատրաստ են, պէտք է արհամարհել զիստալ զանոնք, բայց երբ պատահի միակ անձ մը, որ գայ մօտը և սեղմէ ձեռքդ, երբ այդ անձն իր ինքնա յատուկ ու պատուաւոր տեղը կ'ընէ ընկերական սանդղակի բարձրագոյն աստիճաններուն վրայ, վերջապէս՝ մէկ խօսքով՝ երբ կ'զգաս թէ կ'հասնես քեզի, կարծեմ պահ մը կ'մտաւոր բոլոր յոգնութիւններդ, սրտախաղքներդ, հեշտութիւններդ, վիշտներդ ու ցաւներդ ու սրտի ու հոգեւոյ այնպիսի գոհունակութիւն մը կը զգաս, որ չես կարող բացատրել ու կ'ամփոփես սա շատ սովորական բայց յատկանշական բառին մէջ. Յասկցում...

Եւ անա այդ հասկցումն ըլլալու մէջ արդէն կ'ըմբռնուի բոլոր գոհունակութիւնդ, հրճուանքդ ու երջանկութիւնդ, պահ մը նիւթական էակն ըլլալէ կ'զգալու, վաղուան զաւան հոգը կ'ընդունի մէջդ, ընդդիմադիրներդ հիւսիներ կ'զաւան և րակայութեանդ մէջ, ուխտեալ թշնամիներդ գաճաճելու կ'վերածուին, երջանիկ ես, բոլորն լայնազոյն իմաստով, թէ ըլլայ երկվայրկեան մը, վերացած ես՝ փոյթ չէ թէ րոպէ մը ետք՝ իրականութեան հետ դէմ առ դէմ պիտի գտնուիս կրկին, հոս կ'ընտելան ես, այդ է կարող, կենսականը, ուրիշն թող րոպէ մըն ալ ըլլայ, պէտք է վայելի՛մ, զգա՛մ, ապրի՛մ անոր մէջ, անոր հետ...

Երախտագէտ շնորհակալութիւն անոնց՝ այն բացառիկ, բարձր ու անկաշկաղձ մտքերուն որոնք հասկնալու բնութեան ձիրքով ու տաղանդով են օժտուած...

ԵՍ

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ՆՈՒՓՈՒՄԵԱՆ ԸՆԿԵՐՍԻՐԱՑՆԵՐԸ

Չկայ մարդկային կեանքի մէջ այնքան քաղցր, այնքան նուիրական և այնքան մարդասիրական պարտականութիւն մը, քան օգնել-կարօտին, ամբողջ թուառին վերջը, սփոփել տնանկը, ձեռք կարկառել անկեալին, թուա կանգնելով անոր բազմատեսակ և ալաղան յորձանքներու ու փորձանքներու հանդէպ որոնց անխուսափելիօրէն պիտի բաղխի իր կարօտութեան պատճառաւ:

Այս խորհրդածութիւնը ընկելու կըստի պիտի անցնենք Մեսրոպեան վարժարանի մէջ՝ Տնօրէն Պ. Բարունակեանի նախագահութեան տակ գումարուած Ընկերակցի Ընդհ. Ժողովի հաւաքովին արթնալ: Արդարեւ խիստ գնահատելի էր երիտասարդ այդ ոյժերուն տուած աւազողութիւնը հանդէպ կրթական գործին: Նայեալ գովելի է մանաւանդ նախորդ վարչութիւնը, որ առանց ընկրկելու բոլորուող տարուան տարապայման պիտոյքներու հանդէպ, ըստ կարելւոյն գործածելով իր ոյժերը ջանացած էր 10 ամիս, զպրոցի տեղաւորեան շրջանին կերակրել աւելի քան 50 աղքատիկ ծնողքներու զաւակները և անկէ զատ նախորդ վարչութիւնէն իրենց յանձնուած 30 ոսկւոյ չափ գումարի մը վրայ բաւական նոր գումար մըն աւելցնելով յանձնել Ընդհ. Ժողովին: Սոյն համաձայն տեղեկութիւնները ընկել խոյ, կրտսիպոլիս պահ մը խորհրդածիլ ինքնին Ընկերակցի որքան մարդասիրական նոյնքան գովելի ձեռնարկին և պարտականութեան վրայ, որ կոչուած է մեծ դեր մը խաղալ Մեսրոպեանի աղքատիկ մանկուհիներ ֆիզիքական պիտոյքը հագալու, որով ուղղակի մեծ դեր մը խաղալ բարոյական դաստիարակութեան մէջ, որովհետեւ նախնկատի առնելու է թէ, ամենայն հաւանականութեամբ կարօտ դպրոցականներու երեք չորրորդը գուցէ ակամայ ըստիպուէին հեռանալ դպրոցական նախնական յարկէն և այս չէ ուրիշ բանի համար այլ միմիայն ջանալ ապահովելու համար իրենց օրապահիկը, այսպէսով կարօտ դպրոցականներ—որոնք միակ մեղքն ու յանցանքը աղքատութիւնն է—մարդկութեան համար այնքան կարեւոր եղող տարրական դաստիարակութիւն մը ստանալէ ակամայ պիտի զրկուէին: Մաքահարութիւն է նախնական գեղեցիկ դպրոցականներու աշակցութիւնը Մեսրոպեան Ընկերակցին, որոնք դպրոցական սեղաններու շուրջն իսկ կ'սկսին մարդասիրական այնքան մեծ գաղափարին ստատել իրենց լուսնակներով, զօգնել իրենց կարօտ ընկերակցներուն չգզացնելու համար այն գնահատութիւնը որ ճակատագրօրէն գոյութիւն ունի իրենց մէջ...

Ապրիլն այն ծնողները որոնք ըմբռնելով կարօտութեան անգիւղութիւնը իրենց զաւակներու սրտին մէջն արմատախիլ չեն ըներ գթասրտութեան որոմները... և այսպէսով անուղղակի կերպով օրինակելի դաս մը տուած կըլլան, ամէն անոնց որոնք կոչուած են, մարդասիրական կրթութեան և բարոյական դաստիարակութեան հիմը դնելու...

Դաւով Հոփսիսիանցի Ընկերակցի, ինչպէս ամէն տարի այս տարի ևս, այնպէս կը կարծեմ թէ դժուարութեամբ պիտի ձեռնարկէ իր գործին, ինչ որ ակնեւ է թէ բուական գծաւորութեան պիտի հանդիպի:

Հոփսիսիանցի Ընկերակցի որ ինք-

նին աւելի մեծ դեր մը ունի քան Մես-
րոպեանի Ընկերութեանը, քանի որ ա-
ռաջնայն կողմէն և նպատակն է դաստի-
րակութիւն ձաւար իգական տէրին ո-
րոնք կոչուած են, ապապայի մայրեր
հասցնել, և այսպէսով մեծ ազդակ մը
ըլլալ ազգային յառաջդիմութեան, ծաւա-
լի է որ մի քանի տարւոյ դառն փորձա-
ռութենէն, չէ կրցած օգտուիլ և դար-
ման մը խորհիլ այս մասին:

Ըստ իս միակ ելքը որն զօնակ կա-
ցութենէ, միութիւն մը յառաջ բերին
է երկու ընկերութեանց մէջ, պայմա-
նաւորութիւնով իրարու հետ, հաւաքաբար
աշակցելով իրարու հետ, համագումար
աշակցելով խորհրդակցութիւններ ընելով
և միմիայն մէկ կանոնադրով ի կատար
հանել իրենց նուիրական գործը:

Միութեամբ թէ զանազան ծախսե-
րու առջնը կատուի և թէ այս միջոցը
չաւ մը պատճառներով օգտակար կը
հանդիսանայ:

Նախ պետք է նկատի առնել թէ Հը-
ռիփսիմեանցի Ընկերութեանը ոչ բաժա-
նորդագրութեամբ և ոչ տո՛ւ ուրիշ ունի
միջոցներով կրնայ իր հասոյթի ազդեցնելը
հաւասարեցնել Մեսրոպեանին. միջոցե-
րը երկու ոյժեր միմիայն, իրարու հա-
ղակ ստանձնած պարտականութիւններով
երկուքն ալ պիտի չի կասին իրարից կա-
տարել իրենց բաժնիները, մին հրապա-
րակի վրայ, իսկ միւսն ալ տուներու մէջ
դիմուկներ ընելով, փափաքուած տը-
ղիւնքէն աւելին կը յուսամ թէ գոյանայ:

Աւելորդ չեմ համարիր դարձեալ կրկ-
նելու թէ Ընկերութեանը իզմիրի մէջ,
չաւ բարձր, և զօնաւոր պաշտօն մը ըս-
տանձնած են, և այս գոնաւորութենէն
ազատելու և խղճմտօրէն գործադրելու
համար իրենց պարտքը, պէտք և անհրա-
ժեշտ է չընկրկիլ ունի է զօնաւորութեան առ-
ջէ, նախաւաւանդ Հռիփսիմեանց Ընկեր-
սիրացը պէտք է նախաձեռնարկ ըլլայ
Միութեան հաստատման, աւելի լայն ծը-
րագիրներով գործի սկսելու համար ժամ-
առաջ:

Թ. Բ.

ՄԱՍՈՒԼ

«ԹԱՍՏԻՐԸ ԷՃՔԵԱՐ» կրնորու յատ-
կացուած տուրքերու մասին սա կարծիքը
կը յայտնէ. ինչպէս այդ մարդիկ պարտին
վճարել իրենց չափէն ջնջին բաժին մը պի-
տական սնունդին, նոյնպէս միեւնոյն պարտ-
քը պէտք է զրուի կրնորու վրայ, քանի
որ կան մեր մէջ ալ կրնոր որոնք հաւա-
քարի սկսած են այդ մարդու գործունէու-
թեան և գործառնութեանց տեսակետով
կան կրնոր, այո՛, որոնք կը պարտապին վա-
հառականութեամբ, ինչ որ ուրախատիւթ
պարագայ մըն է և քաղաքակիրթ աշխար-
հին փոքրիկ նմանողութիւն մը:

Այդ վաճառական կրնորու ճանչցել
առաջը համար իրենց որ, իրենք ալ ունին
միեւնոյն իրաւասութիւնները ինչպէս ալ
մարդիկ, և ամեն պատիւ որ կը տրուի

այդ մարդուն պէտք է նմանապէս տրուի
կնոյ ալ և անկէ աւելին, պատշաճ պիտի
ըլլայ կը կարծուի երբ տուրքի բաժին մըն
ալ կին վաճառականները յատկացնեն և
նմանապէս կին գործաւորութիւնները միայն
իրենց չափէն ջնջին կատարակ մը տուն պե-
տական գումարն. Անշուշտ անգործ կրնորէ
անհասարակ կրնորէ տուրք սահմանելու ա-
նիւրա պիտի ըլլայ):

Իսկ ԲԵՏՈՅԻԼ. այդ ամբողջ կարգադը-
րութիւնները կրնորու մասին իրաւացի
սեպելով հանդերձ, կ'ազգէ ծանրանալ
միայն կին գործաւորութիւնները խնդրին
վրայ: «Թաւափիւր է պէտք» ուրիշ տեղ
մըն ալ որոշած էր տան մէջ աշխատող
և իրենց համար միմիայն աշխատող կի-
ները զերծ պահել տուրքէն. Սակայն
«ԲԵՏՈՅԻԼ» այդ դատողութիւնը սխալ կը
սեպէ և կը պնդէ թէ պետութիւնը եր-
բեք իրաւունք չունի կին բանուորուհի
ներէ տուրք պահանջելու, քանի որ այդ
խնդրները հազիւ կարող են օրական 60
կամ 80 փարա վարձք մը ստանալ. Ան
կ'ըսէ թէ տուրք պէտք է գաւձուի տան
մէջ աշխատող կրնորէն, որոնք իրենց
հաշուին գործը կը պատրաստեն և ոչ թէ
գործաւորութիւններէն, որոնք կ'աշխատին
գործարաններու մէջ իբր պարզ գործա-
ւոր:

Ուրիշ տեղ մը ԲԵՏՈՅԻԼ կը խօսի ան
տառներու խնդիրը գրութեան վրայ, քա-
նիցս կրկնած ըլլալով միեւնոյն աղբրա-
կան կոչները յաճախակի պատահող հրեշ-
ներու առաջին առնելու պատշաճ մի-
ջոցներ կ'առաջարկէ կառավարութեան, և
կ'ապառք անհամբեր ատոնց գործադրու-
թեանը:

«ԱՆԱՏՈՒՄ» նաւաւորմի չինութեան
համար, որ թուրքիոյ ամենամեծ պէտ-
քերէն մին է կ'առաջարկէ իր խմ-
բագրականովը ընդհ. օսմանցիութեան ր
անկեղծօրէն աշխատին և աշակցին այդ
խնդրին իրենց լուծմաներով: Պարզ հաշ-
ւով մը նաւաւորմի համար ան կ'առա-
ջարկէ 40 փարա պահանջել իւրաքանչիւր
անհատէ և իբր արդիւնք մէկ տարուան
հասոյթը մէկ միլիոն երկու հարիւր հա-
զար դր. ի մօտիւր կը տեղեկացնէ մի
միայն իզմիրի նահանգին):

Ուրիշ թերթ մը կը խօսի իզմիրի և
չըլակայի գործարաններու կառուցման
մասին, և զանազան պէտքերու գոհա-
ցում տալու համար, ինչպէս չաքարի
պէտքը, կ'առաջարկէ պետական գոր-
ծարաններ կառուցանել և օգտուիլ ա-
ռիթէն:

Անս այսպէս, ամէն ինչ տնտեսա-
կան կը բուրէ և ամէն ինչ բարեփո-
խում:

ՀՈՒՆԷՆՆԻՍ

Վաղը, կիրակի, Ս. Ստեփաննոս
եկեղեցւոյ մէջ պաշտօն պատարագ ու հո-
գեհանգիտեան արարողութիւն պիտի կա-
տարուի ի հանգիստ հոգւոյ Տիար Յովսէփ
Մաղազաճեանի մահուան քառասունքին
առթիւ, կ'հրաւիրուին ազգականք ու բա-
րեկամք ներկայ գտնուելու:

էր իր ուղեւորն առաջին վայրկեանին,
այսինքն այն պահուն երբ ծուռելով
ճանցան որ Մօնսթրանսիի ապարանքն
հասած էին:

Ասպետը կատաղօրէն գլուխը ցնցած
էր ծոյց տուած մարաշխոտը իր երկու
մնացորդ ընկերներուն մէջտեղ և անոր
ետե Լօիզ և մոնչած էր:

— Եթէ մեռնի, գլուխս ղէպի առաջ
պիտի իջնեմ:

— Դժոխք, գոռաց, ծերուկը, ամբողջ
Բարիզի դէմ դնել, մահը եղիւրինե-
րէն բռնել և զգտնել, երկաթէ ճնշոցէն
աղատիլ, սատաններու գոնդերու ընդ-
մէջէն անցիլ, անցքիդ վրայ արահիր-
քը ցանել և զալ հոտ սպանուիլ...:

Թեւեղ ծալած էր և կատաղօրէն
կրունկը կը զարնէր:

Իր հարուածներուն տակ, քար մը
կիսով քայքայուած քակուեցաւ, պարս-
պութեան մէջ ընկաւ... վարէն զարմաց
ման կատաղութեան և սոսկումի սողաղակ
մը ինչիւն իրենց բարձրացաւ...:

— Հա՛, հա՛, ըսաւ պարզապէս ծերու-
նի բաղդախնդիրը: Բայց ասկիտ կը ճգնէ,
այո՛:

— Դործի սկսիք, մոնչեց ասպետը:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԱՆԿՈՒԹԻՒՆ Է

Մարդ պարտաւոր է իր առողջու-
թեան մասին հոգածու ըլլալ: Ատիկա
պարտականութեանց առաջինն է: Ո-
րովհետեւ մարդու մը առողջութիւնը մի-
միայն իրեն չի պատկանիր, այլ կը
պատկանի նաեւ այն դեպին՝ որուն մէկ
անդամն է ինք, և որուն բարօրութիւնը
և գորութիւնը ձեռք կը բերուին զայն
կազմող բոլոր աշխատանքներուն առողջու-
թեամբը: Առանց առողջութեան երջան-
կութիւն կարելի չէ: Մարդ իր առող-
ջութեան մասին հոգածու եղած կ'ըլլայ
երբ առողջապահական օրէնքները կը սոր-
վի ու կը գործադրէ միանգամայն:

Մենք նախապէս ցոյց տուինք այս
սիւնակներուն մէջ առողջապահական
խիստ կարեւոր սկզբունքներ, ժաքու-
թեան, անհրաժեշտութեան ու մարդանքի
մասին, սկզբունքներ՝ որ առողջապա-
հական գիտութեան հիմը կը կազմեն:
Այսօր մասնաւոր պիտի ընենք, մեր ա-
ռողջութեան վնասակար եղած գիտաւոր
պատճառները, որ հետեւեալներն են:

1. Ալքօլ. — Ալքօլ պարունակող ունի
ըմպելի (օդի, գինի, Լիգէօր, ևն.) գոր-
ծածութիւնը վնասակար է: Անշուշտ վը-
նասը այնքան չաւա կ'ըլլայ, որքան ըմ-
պելին շատ ալքօլ կը պարունակէ: Ալքօ-
լին մարդկութեան հասցուցած վնասները
անթիւ ու անհամար են: Ալքօլը կ'աւել-
նու կը խանգարէ այն ամէն գործարանները
ուրիշ կ'անցնի. հետեւեալը զանազան
հիւանդութեանց պատճառ կ'ըլլայ ի
մասնաւորի ստամոքսի, լիւարի, թո-
քերու, երակներու, երկաթուղի, ու
զեղի և ջրային դրութեան: Այդ վերջին
գործարաններուն հիւանդութիւնները՝ են
թական խնեթ ու ոճրագործ կ'ընեն:

Բաց աստի, ալքօլաբոյներու զուակ-
ներն ալ չարաչար կը տուժեն իրենց ծն-
ղաց լանցանքները, մասնաւորապէս աւ-
աւաքով ջրային հիւանդութիւններէ:

Այն ամեն դժբաղդ աղատեալները,
չղաքարները, լուսնոտները, գոյութեան
պայքարին մէջ կանխապէս պարտուած-
ները՝ որ ցաւակ ու անօգուտ կանք
մը կը քաշկռտեն թշուառօրէն, ալքօլով
թունաւորուած ծնողաց կը պարտին այս
տխուր ժառանգութիւնը:

Թէյը ու սուրճը թէ և ալքօլի չափ
անպատեհութիւններ չունին. սակայն ա-
նոնց ալ չարաչար գործածութիւնը շատ
վնասակար է. որովհետեւ նախ մարս-
ողական գործարանները կը խանգարեն,
ու յետոյ յղերու և իրտի վրայ սղ
դելով ատոնց հիւանդութեան պատճառ
կ'ըլլան:

2. Միսխոտ. — Միսխոտը մկան-
ներու համար թոյն մըն է. եթէ մկան մը
կայ որ ամենէ աւելի կ'ազդուի, այն ալ
սիրտն է: Միսխոտը թոքերու և ստա-
մոքսի, խնեթ ու նիւրագրի վրայ եւս
չաւ զէջ ազդեցութիւն ունի:

Երկուքն ալ ծուռեցան, իրենց երկու
դաշտները յարձակեցան զսուրճուածի մը
վրայ և հրեղով պարապութեան մէջ նե-
տեցին և վարը սպաննիւններու մէջ պա-
րապութիւն մը յառաջ եկաւ:

Այդ վայրկեանէն ալ ևս չտեսնուեց
մը:

Մէն մին իր կողմէ սկսաւ աշխատիլ,
քարերու անձրեւ մը սկսաւ տեղալ, մաս-
առ մաս, սկսան պատը քակել, մին մէկ
և միւսն միւս ծայրէն գործի սկսան և
ամեն անգամ որ մին պարապութեան մէջ
քարակոյտ մը կը նետէր կը յառաջանար,
նեղ անցքին վրայ այնպէս հաստատուն
էին՝ որպէս թէ հողին վրայ գտնուէին,
աւելորդ չարժու մը, սխալ չարժու մը
և պիտի գտնուէին, բայց վոյթ չտա-
րին, երբ իրարու մօտեցան, վար նայե-
ցան և տեսան որ այլեւ բակին մէջ մարդ
մնացած չէր...:

— Անս ինչիւրեւ լաւ ձեւ մը, ասպետ
ըսաւ ծերուկին:

— Սանդուղէ մը աւելի դիւրին:

— Եւ ձեւաւոր:

— Դաշտի մը կարգ ևս...:

— Եւ հողին վրայ պիտի գտնուիք:
Կը խնդային, փոշիէ և մոնչէ սեպած

3. Ափիօն (ափիօն), մօրֆին, հաշ-
քօքային և էթէրի նման կարգ մը դեղ-
րու, հաճոյքի համար գործածութիւն
վտանգաւոր է. ուշ կամ կանուխ
աւելի կանուխ քան ուշ — մահ
պատճառէ:

4. Ամէն տեսակ յուզմունք վա-
զիլտ, բարկութիւն, ևն. անշուշտ վն-
ասակար են: Կարելի եղածին չափ մա-
յուզմունքի տեղի տալու չէ:

5. Չափազանցութիւն (excess) աւ-
բանի մէջ վնասակար է. օրինակ՝ ուտ-
լու, խմելու, հաճոյքի. աշխատութեան
— ֆիզիքական կամ մտաւոր — չափա-
զանցութիւնները: Ինչպէս նաեւ անբա-
ւականութիւնը վնասակար է, մասնա-
ւորապէս անհղի և օդի անբաւականու-
թիւնը: Սղի անբաւականութիւնը՝ անո-
սպականումն է. ապականեալ օդին մէ-
կը կար ժամանակ մնալով՝ մարդ կը թու-
նաւորուի: Զանաւոր է միշտ մաքուր օ-
ծծել:

6. Մուրտէ աւելի ցրտաւորութեան
դուրսնալու է: Բուրդէ բարակ ֆանտե-
լա հագնելով՝ շատ օգտակար է, մասնա-
ւորապէս եղանակին, Տաքէն անմի-
ջապէս պաշտի անցնելու չէ: Մարդ
քրտնած վիճակին մէջ հոգին ու բուքի
ենթարկելու չէ ինքզինքը, և պտղ ջուր
խմելու չէ այդ միջոցին:

Կան նաև ուրիշ զանազան պատճառ-
ներ՝ որ մեր առողջութիւնը կը խանգա-
րեն ու զմեզ կը հիւանդացնեն. օրինակ՝
համար՝ թունաւորութիւնները կամաւոր
ու ակամայ, վիրականութիւնները (trau-
matisme) մասնաւոր մանրէները ու մա-
կաբոյժները, որոնց մասին ուրիշ առթիւ
պիտի խօսինք:

Սակայն չմոռնալ ըսելու թէ մեր
առողջութեան ամենամեծ ու ամենազըլ-
խաւոր թշուառի տղաութիւնն է, տղի-
տութիւնը առողջապահական օրինաց:
Ուստի եթէ կ'ուզենք առողջ ու երջանիկ
պիլիլ, սորվելու ու գործադրելու ենք
առողջապահական օրէնքները՝ որով կա-
տարած կ'ըլլանք միանգամայն մեր պար-
տականութիւնը, թէ՛ հանդէպ մեր անին
և թէ՛ մասնաւոր հանդէպ մեր ցեղին:

(Միութեան) ՏՈՒՐԹ. Մ. ԺԱՄԿՈՅԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՂԱՐԶ

Ուսումն. Ուրիշուրը իր չարաֆա-
կան նիւտը կազմեց Զորքայի երեկոյ,
ներկայ էին Տիարք Զաքարիա Աւե-
տիքեան, Գր. Պերկամալեան, և Զորի
Կազազեան: Ուրիշուրը վարժարաննե-
րու պաշտօնէութեանց և անոնց թշակ-
ներու մասին խորհրդակցութիւններ ու-
նեցաւ, նաև զբաղեցաւ կարգ մը ուս-
րի դպրոցական խնդիրներով:

— Վաղուան թիւով պիտի հրատարա-
կենք Ալիխարի մէկ մտերմական նա-

էին, իրենց աչքերը կը բոցավառուէին,
իրենց ձեռքերը արիւնջուայ էին, իրենց
հազուստները ծուրի ծուրի եղած էին,
խնդրեալ նման կը խնդային, կը խնդա-
յին ոչ թէ պաշարողներու փախուստին
վրայ, ոչ աներեւակալի աղատութեան
վրայ, կը խնդային առանց գիտնալու և
անարկու զէմքեր ունէին, տխրաններու
նման որոնք ողիմպոսի վրայ կը բարձրա-
նային, աստուծոյ գերագոյն նախատինքն
ընելու համար:

Հրացանի հորուած մը լուռեցաւ,
գնդակը ասպետին գլխարկը թոցուց:

— Զեղի բարեկող ես չեմ, գոռաց աւ-
պետը:

Հրացանաձգութիւնները սկսան իրա-
րու յաջորդել, գնդակները իրենց յորս
կողմ կ'ուղղուէին, փողոցէն երեք չորս
հարիւր զինեալ մարդիկ նշան կ'առնէին,
մինչ ամբողջ մահուան ոտու մնելու կ'ար-
ձակէր:

Այն ատեն ծերուկը պատին վրայէն
անցաւ և փողոցին կողմ եկաւ:

— Զեղի գնդակը տեղաւորեցե՞ք, գոչեց
անս:

Տեսան տխրան որ իր թեւերուն մէջ
կը վերցնէր քարի կոյտ մը որ ուժգնօրէն

Եւ հոն բարձր, դժոխային պատին
վրայ, երկու առասպելային էակներ,
մուսիս և փոշիէ շրջապատեալ, սեղած,
ճառագայթարձակ, կարմրած, պատըռ-
ած, բոցարձակ, երկու Բարտեան-
ները անարկու խնդուկ մը կ'արձակէին:

Այն պատը որու վրայ կը գտնուէին
Բարտեան ասպետը և ծերուկն արկա-
ծախնդրը ապարանքին կեդրոնական
պատէն բարձր էր, այնպէս որ աւելի
բարձր էր վերնաշարկէն որ այս պահու-
կը պատապարէր Մօնսթրանսի մարաշխո-
տը, Ժանն ար Բիէզը և Լօիզը:

Իրենց համար դիւրին էր տանիքին
վրայ ցաւակել և անկից վար իջնել:

Անս ինչ որ ծերուկին դիտել տուած

մակը ուղղակի խմբագրությունն է, կը յանձնարարենք մեր ընթերցողներուն ուղի ուղղակի կարող զայն, որոնք մէջ կարեն որ և հրահանգիչ շատ բաներ կան քաղաքները:

—Գործաշրջանի Հայութեան գլուխը կ'են ընդ թէ փորձանքներ կը պատին: Ողբացեալ Արամայիս Կոստանեանէն վերջ կը լըսենք թէ առջի օր թրքախօս չարագործներ, որոնց ուղիքը ըլլալը ասկաւին յայտնի չէ, գիշերը ուշ ատեն կ'երթան ասի առնել Գործաշրջանի Տիար Յակոբ Սպարթալեանի բնակարանին դուռը: Տան աղախինը օրը տարածած ըլլալուն կըզգուշանայ դուռը բանալու և ներսէն կը հարցնէ թէ՛ ինչ կուզեն այդ օտարտոտի ծայրով և տարօրինակ պահանջով զբաւ բացուիլը պահանջող անծանօթները: Անոր կը պատասխանուի զրոյէն թէ՛ «Ի՞նչ ալ օր տուն գալու համար պիտի ուշանայ ուստի իրենց միջոցաւ կը խնդրէ որ ըս պատահին տան զբաւ բանալին և վերադարձնէ դուռը բանալով իրենց յանձնէ:» Անոր վրայ սպասուհին աւելի կասկած լով կը մերթէ բանալ և կըսպանայ որ հեռանան, ապա թէ ոչ ոստիկանութիւնը օգնութեան պիտի կանչէ: Զարագործները ոստիկանութեան անունը լսելով կծկել կը մանեն և կաներեւոյթանան մթութեան մէջ: Ոստիկանութեան ուղադրութիւնը կը հրաւիրենք:

—Հոգիսիսեան կրթասէր Ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ 99 զրկ. (երեք արծաթ) Սր. Մարի Պալապանեանէ ի Մանչեսթըր, փոխան ծաղկփուռ Տիկին Տիգրուհի Գարագաշեանի մահուան առթիւ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԲԷՕԸԻՆԻՆ» է որ կը խօսի «Պատուարժան Փիէն Լօթին համար» խորագրին տակ քաղաքի այդ անմասն թերթը մեզ երջանակաբեր լուր մը կը հաղորդէ այսօր, և այդ լուրը պաշտպանողական պիտի ըլլայ եղբի իբր թէ թուրք պատուոյն քանի որ կայ եղբի մէջ մեր թուրք հայ ընկերակիցներն որ կը համարձակի, իր առեան գնով, Փիէն Լօթի ըստեւ մեծ անձնաւորութեան պատիւը պաշտպանելու Փիէն Լօթի պատիւը պաշտպանել կը նըշանակէ պաշտպանել թուրքին պատիւը որովհետեւ Լօթին մեր անկեղծ բարեկամներն մին է:» Կ'աւելցնէ ան:

Անտարակոյս աւելորդ պիտի ըլլայ թերթ, երբ ըսենք թէ Փիէն Լօթի պուրկարներու դէմ գրած անարգական և անվայել խօսքերով զրգոտած է պուրկար ժողովուրդը, ինչպէս ասկէ առաջ ալ միևնոյն վարուելակերպը ունեցած է նախընտան և Այդ մեծ անձնաւորութիւնը հայերը կոչած է «նապաստակներու ծնունդ» և միևնոյն Փիէն Լօթին զարմանալի է լըսել թէ կ'ելլէ և թուրքիոյ անկեղծ բարեկամը կըլլայ առանց խպնելու: Անշուշտ հարցում մը ուղղել ճիշդ պիտի համարուի

արձակեց:

—Տեղ քաջ, պարոն, ըսաւ ասպետը: Եւ իր կարգին, յատաճացաւ, մինչ ծերը կը պտուկէր, անոր ճամբայ տալու համար:

Ասպետին զանգուածը իր կոր չըմարդ քննեց անջրպետին մէջ, ընկաւ սուկուսի աղաղակներուն մէջտեղ:

—Կարծեմ թէ տասներկու քի չափ մը ճգմեցի, ըսաւ ստորեւին ասպետը:

—Ինչո՞ք չորս հատ աւելի, փոխարինութիւն կուզեմ, պոռաց ծերունի Բարտեմէս:

Եւ իրօք, մինչդեռ իր հորդին քար մը կը նետէր, ինք ուրիշ ժայռ մը խախտած էր, կարգը ասպետինն էր պատին վրայ անակնկալ, մինչ ծերունին կը յատաճանար պատին վերջին եզրը...

—Բա՛ն, բի՛ք, բա՛ն, բա՛ն, ո՞ր թ, տասներկու, տասներկու, կարգը քուկը է ասպետ:

Երեք վայրկեան, անարկու գործողութիւնները շարունակուեցաւ, ժայռի հարուածներով, երկու տիտանները փողոցը անքնեցին, ինչպէս մաքրած էին բակը, պատը վար կ'իջնէր, իրենք ալ միտան կ'իջնէին, և վերջիվերջոյ հրացանաձգուե-

երբ տրամաբանութիւնն է որ մեզ կ'տեսնէ զայն ընել, առանց զգացման փշուր մը նոյնիսկ ներմուծելու ատոր մէջ: Հարցումը պարզ է և դիւրիմանալի, կրնայ նոյն իսկ պարզ աղբահաւաք մըն ալ ճշմարիտ պատասխան մը տալ անոր: Սա է, թէ, ինչպէս կարելի է Փիէն Լօթի ըստեւ արարած մը «Թուրքիոյ անկեղծ բարեկամ» անուանել: «Մեծ անձնաւորութիւն» անուանել և բարձրացնել զայն մինչև ամպերը, և աստուածացնել, ինչպէս կարելի է Փիէն Լօթին կոչել, անկեղծ բարեկամ Օսմանցիին, երբ ան միևնոյն Օսմանցիին կը կոչէ «նապաստակի ծնունդ», չէ՞ որ հայերն ալ օսմանցի են, չէ՞ք ընդունել միթէ որ հայերը ինչպէր չհղան օսմանցիութեան սիրոյն: Թողունք հարցումներու շարանը և գտնէք «Բէօլլին»-ի տուած երջանկաբեր:» լուրին:

Պալապանեան վերջին պատերազմի մէջ պուրկարական քաջ ասպետ թորգոմ իբր հայ և իբր պուրկար մենամարտի հրաւիրած էր Փիէն Լօթին, Պուրկարիոյ հանդէպ ցոյց տուած իր անարգական վարուելակերպին համար, և չի մոռնալ ըսել թէ բաժին մըն ալ կար անշուշտ հայերու հանդէպ ցոյց տուած ընթացքին համար: «Տիւրքիոյ համար թորգոմ Բարիզ կը մեկնէր, և ինչպէս ընդհանուրին ծանօթ է, այդ լուրը գրեթէ բոլոր թերթերու մէջ արձագանգուեցաւ:

Այս անգամ, իզմիրի կուսակալութեան Սէյիթէօլի միտարըր Անմէտ պէն Փիէն Լօթիի առաջարկուած «տուէլլուն» ինք անտանձնած է, և իր արեան գնով պատրաստ է անաղարտ պահել Փիէն Լօթիի պատիւը որ կը նշանակէ եղբի Օսմանցիին պատիւը: Միտարըր Անմէտ պէն կուսակալութեան երկու ամսուան պայմանագրով խնդրած է, Փարիզ պիտի մեկնի: Եղբորը ինչ կը մտղմեմք մենք ալ «Բէօլլին»-ի հետ մէկտեղ:

ԳՈՐԾԵԼԻՈՅԻ Հրդեհին առթիւ «Բէօլլին» ողբացեալ Ար. Կոստանդի մա՛ր այս անգամ կը խոստովանի ոճիւր մը լըլը և դատաւարական քննութիւններու արդիւնքին իբր անձկանալի սպասող մը, կը հերքէ իր այն գրութիւնները, որոնք հաւանականութիւն կ'ընծայէին պարզ հրդեհի մը զոհ ըլլալուն, և հետեւաբար կը հետապնդեն ճշմարիտ լուծմանը այդ մահազգեցիկ պարագային: Գործաշրջանի անկարգ վիճակը ցուցադրելով իզմիրի կուսակալին, անպայման կը պահանջէ նաեւ որ պէտք եղած կարգադրութիւնները, և ոստիկանական պաշտօնեաներ ուղարկուին վայրը, այդ բազմամարդ արուարձանին ապահովութեան համար:

ԱՌՋԻ գիշեր կէս գիշերուան մօտ Մօր թաքիի չըջակայքը Արեւելեան Գործի ընկերութեան պատկանող շէնքերէն, Օսմ. Պանքաի առժամանակեայ միջնաբերդը որ 1240 քուսակուսի մէջ տարածութիւն մը ունէր և միևնոյն ժամանակ երկարակտի էր, ժամը 11.30ին առնները հրդեհ մը կը ծագէ վերի յարկէն և ամբողջ շէնքը մոխիրի կը վերածուի պարուստներով ապրանքներուն հետ միասին, վնասը կը հաշ-

թիւնք դադրած էին... Փողոցին մէջ ալլակ մարդ չկար: Պաշարողները ապա ընդհանրապէս ու ձախ կողմերը փախած էին, իրար զարնուելով, հայոյնով, ու նալով... Տամվիլ, գիւղեղին, գլուխը երկու ախերուն մէջ առած, և մինչ բալձրէն տիտաններու խնդուկը կը լուսէր, տեսան որ Տամվիլ կատաղութիւնէն և ամօթէ կուլար...

Պատը եօթ ութ աստիճաններ կազմած էր հողէն բարձր:

Երկու տիտանները, տեսնելով որ փողոցը մաքրուած էր և ապարանքը բոլորովին պայարդունքէն ազատուած, միաբերան ըսին:

—Մեկնինք...

Զուգորդութիւն սենեակին կղմիտներուն վրայ ցաւկեցին և անկից բակին մէջ, հոն պահ մը իրարու նայեցան և զիրար չճանչցան, այնքան իրենց զէմքերն սեցած և արիւնալի՛ կը փայլատակէին յանդգնութեամբ և հպարտութեամբ...

Բարդախանները գիւղեղին և բակի տներու վրայէն ցաւկեցելով քանի մը ուստուով բակէն անցան, սանդղակներէն վեր ելան և Մօմօրանսիի պատուոյ սրահին մէջ նստուեցան:

ԴՆՈՒՐ ԸԼԼԱՆ 80-100000 ոսկիի մօտ գումար մը: Մ. Ֆարէր տնօրէնը սակայն ապահովագրած ըլլալուն հետեւանքով վախը կէս մը փարատած կը սեպուի:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլիս 31 հիւլեմբեր

Պուրկարական կառավարութիւնը պուրկարներէ և թուրքերէն լեզուներով յայտարարութիւն մը հրատարակեց Արեւմտեան Թրակիոյ բնակիչներուն, ծանուցանելով անոնց այդ չըջանկին կցումը պուրկարական թագաւորութեան հետ:

—Նոյն յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ թէ Պուրկար կառավարութիւնը ընդհանուր ներուժ կը չնորհէ ամէն անոնց որոնք թերթով և արկածախնդրութեամբ դատաւարտուած էին մինչև սոյն յայտարարութեան հրատարակութեան օրը:

—Պուրկարի կրիստոսանայ նոյնպէս յարգել ժողովուրդին կրօնի և ազգութեան ազատութիւնը:

—Երէկ, նախարարական ժողովէն վերջ, նոր հրահանգներ հետադրուեցան Աթէնքի օսմ. պատուիրակներուն:

—Երէկուան հետազոտած հրահանգները վճռական և վերջական են:

—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Սասուօֆ Ուրի մեկնեցաւ ուր կը գտնուի Ն. Մեծութիւն կայսրը:

—Կոստանդին թագաւորը Բօֆու մեկնեցաւ, ուր պիտի պատահի Սօֆի թագուհին որ Գերմանիայէն կը վերադառնայ:

—Ն, վեհափառութիւնը երբ Ոթէնք վերադառնայ, պիտի ընդունի Մօմթ-Աթինէն եկած պատգամաւորութիւնը, որ անոր պիտի ներկայացնէ կցած յիշատակագիրը:

—Անգլիոյ նոր դեսպանը երէկ կայսերական Պալատ երթալով ներկայացուց իր պաշտօնական ներկայցուցչութեան գրիւրը: Մեծ-Վէլիքի Սալիտ Հալիմ փաշա այս ընդունելութեան ներկայ եղաւ:

—Ռուսիոյ նախարարապետը Գերմանիայէն դարձին պիտի այցելէ Վիեննա ուր պիտի ընդունուի թագաւոր կայսրէն և Աւստրո-Հունգարիոյ նախարարապետէն:

—Սաւառուր Տօգուտը Ռուսիոյ կառգ պիտի առնէ քանի մը օր փոթորիկէն ընդ պատճառաւ և ապա պիտի շարունակէ իր թոյլը:

Ե. Գ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վաղը կիրակի, կէսօրէն առաջ ժամը 10.30ին (Ը. Ե.) Ընկերակցութեան աւելութիւն մէջ պիտի կատարուի մասնաւոր պաշտօն մը ի յիշատակ հայ թարգմանչաց և պիտի խօսին բրօք. Կ. Պէշկէթիւրեան, և Մր. Պրաւսթըր մասնակցութեամբ նուազախոսութիւն:

Երկու հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուին:

Ասպետը որ առաջին կ'ըսէր, զգուշոր երկու զօրաւոր թեւերով կ'գրկուէր կը վերցունէր ու լայն կուրծքի մը վրայ կը սեղմուէր ու Մօմօրանսի ստորաջատար երկու այտերէն համբուրելով զօղորդէն կ'ըմբռնէր:

—Ձաւակ, զաւակ...

Այս տեսն Բարտեմէս իր չորս կողմ խառնակ ակնարկ մը արձակեց, տեսաւ ժանն տը ինչէն անտարբեր, իր երազին հետ ժպտուն, տեսաւ Պրաւսթաւ տը Մօմօրանսին որ կուլար, տեսաւ Լօթը որ ուղիղ, սոճոյն, զինք կ'ընէր գերագոյն լուրջութեամբ մը, որպէս թէ ամենի, յուզումնալից ու բարձրագոյն բան մը քննէր:

Հեծկտուքներու ընդմէջէն որ իր առնական կուրծքը կ'ուսեցնէր, անսուս կ'ըրկէր:

—Ձաւակ, զաւակ:

Եւ այս բառը իր երախտագիտութիւնը կ'արտայայտէր, իր սքանչելուքը, իր կամքի արտայայտումը այս բացատրութեան մէջ կ'ընէր:

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. Պոլիս, Հոկտ. 18. — Պալապանեան վերջին պատերազմի միջոցին պուրկար սպայ եղող հայ թորգոմը Փիէն Լօթի կոչուածին մենամարտ կոչ ըրած էր ասկէ քանի մը օր առաջ, Այդ մենամարտի կոչը թուրք բանակին մէջ յուզման պատճառ եղած է, և Օսմանցիի պաշտպան անկեղծ բարեկամ Փիէն Լօթիին պատուոյն պաշտպանութեան համար, վերջին հեռագրէ մը կիսանախք թէ օսմանցի վեց սպաներ ստանձնած են այդ կոչը և կը յամառին մենամարտի իրենց բարեկամին պատուոյն սիրոյն համար:

ՆՈՅՆ. — Այսպիսի քահան համար որոշուած թիկնածուներու մէջէն, հաւանական է որ իշխան Վիէտ ընդունուի իբր գահակալ: Իշխան Վիէտ պայմանագիր մը ուղարկած է մեծ պետութեանց և նաեւ իր կառավարութեան, պահանջելով իր անձնականին յատկացուած առանձնաշնորհումներ:

ՆՈՅՆ. — Ռուս կառավարութիւնը յաջողած է, Պուրկար և Սերպ կառավարութիւններու միջև համաձայնութիւն գոյացել: Երկու երկու տէրութիւնները հետեւաբար իրենց դեսպաններու ընտրութեան գործով պիտի զբաղին:

ՆՈՅՆ. — Պուրկար և Ռուսիոյ սահմանագրութեան համար կազմուած միջազգային յանձնախումբը իր գործը աւարտած ըլլալով այսօր իր նախկին տեղը վերադարձաւ:

ՆՈՅՆ. — Դարձեալ Աթէնքէ հանող հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, վերջին անգամ թուրք պատուիրակներուն կողմէն զրկուած համցումներու պատասխանը տակաւին չէ ստացուած:

Պետութիւնները կոպտան հրահանգներու միջոցներու և վազըֆներու խնդիրներու շուրջ:

ՊԱՇՏՈՆ ԿԸ ՓՆՏՈՒ

Հայ երիտասարդ մը որ գիտէ հայերէն, ֆրանսերէն և թուրքերէն, պարկեշտ և պատուաւոր պաշտօն, մը կը փնտոյ վաճառատան մը մէջ, գիտել խմբագրատունս: 10—2

ԿՈՒՋՈՒԻ ՊԱՇՏՈՆԵԱՅ ՄԸ

Որ ըլլայ հմուտ ֆրանսերէն առեւտրական նամակագրութեան և հաշուագիտութեան: Դիմել խմբագրատունս:

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐՓԱՐԱՆ

3 Հաֆի Սթամ փողոց 52

ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒԵՐՈՒ ՌԵՍՈՒՐՍԱՆ ՄԱՐԱԽԱՆՈՐ ՎԱՐՓԱՐԱՆ

Արական և իգական սեռերու համար դասընթացք:

Լեզուներ կաւանդուն
Յրանսացի
Անգլիացի
Գերմանացի
Իտալացի
Յոյն
ուսուցիչներէ:

Առեւտրական Թղթակցութեան, Տօմարակալութեան և սղագրութեան: Երկույն ժամը 6ին Զր դերամատակերի գիւնեղով:

Ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Տեսչութեան: 50—17

ՏԱՐԻՈՅ ԱՄԵՆԱՄԵԹ ՌԱՊԵՆ

ՊԱՋԱՐ ՏՕՐԻԱՆԻ

Սկսեալ Բշ. 21էն մինչև 28 Հոկտեմբեր ԱՆՀԱՒԱՏԱԽԻ ԶՐԱԾԱԼԻ ԱՆՔԱՂԱՏՆԻ

Տնօրէնութիւնը Զեր ուղադրութիւնը կը հրաւիրէ թէ լաւագոյն Օգագիրները առաջին յարկին մէջ պիտի կատարուին և կանխիկ են:

Թէ ամսոյս 20 և 27ը Կիրակի օրերը վաճառատուները մինչև կէս օր բաց են, թէ այս ռապէին ամեն օր տեսակ տեսակ նոր օգագիրներ պիտի ըլլան, և թէ պատրաստ հանդերձեղնաց վրայ 20% զեղչ պիտի ըլլայ:

Տնօրէնութիւն

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈՒԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD. Է

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782 ԻՆ

Ընկերությունը ընդունում է ցածրագույնի վրա
պահում, Գույքերը եւ. առկա է քան

Վճարած է միևնույն պայմաններում համար առկա քան

Այս. հասկանալիոր ընկերությունը կ'ապահովագրե հրդեհի դեմ շենքեր, ա-
պրանք, կարասի, գործարաններ, եւ. ն. նպատակաւ պայմաններով:

Անգլ. Ռուսի

15.000.000

90.000.000

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ ՃԻՒԴ

LIVERPOOL II DALE ST

PHOENIX OF LONDON

Այս ընկերությունը կ'ապահովագրե նշանակալի ամեն տեսակ ապրանքներ,
ընդդեմ ծովային արկածներով:

Լիազոր ներկայացուցիչ Իզմիրի

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԱՍՍԱՅ. ՆԱԶԱՐԷԹ ՊԱՐԲԱՆԱՆ 33, 25, 27

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՑ

ՀՐԴԵՆԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնադ. 1790 թ. Ի ԼՈՆԴՈՆ

Գույք ընկերություն

Ա. Ռ. 5.000.000

Վճարում Ապահովագրությանը

» » 42.000.000

ՀՐԴԵՆԻ ՃԻՒԴ. — Ընկերությունը կ'ապահովագրե հրդեհի դեմ և ամեն կ'ը

կառուածք, կարասիք, ապրանք, նպատակաւ պայմաններով:

ԿԵՆԱՑԻ ՃԻՒԴ. — Ընկերությունը նպատակաւ պայմաններով կ'ապահովագրե

ամբողջ կ'անգլիական ծովային արկածները, ամեն ապահովագրությունը, Ընկերությունը
ապահովագրություն է. և. ն. Առկա մանրամասնութեան համար գրեմ:

Կ. Ռ. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ

Ա. ՌԻԹՅՈՒՆ ԵՒ ԸՆ

Քանից պատուիրակ

Ընդհ. Գործակալ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ

ՔԱՄԷԼԻԱԻ

(ՆԱԽՈՐԴ ԸՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ)

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ:
Այնպէս ներկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք
որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամեն նորաձաշակները:

Գինները անհամեմատ ցածրութեամբ, ապրանքներու անկումներուն անմիջապէս
Այսինքն ենք անգամ մը ՔԱՄԷԼԻԱԻ Վաճառատանը համոզուելու համար:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՔՕՄԱԼԻՔՍ

ՏՕՔԵՐ ՍԱՅԵՍ ՔԱՐԼՈՒ

ԱՊԱՀՈՎ. ապահովում 98 0/0
այն բոլոր հիւանդութեանց համար
որոնք Ստամբուլի և ադրիան-
ուրու կը վերադառնան, նոյն իսկ եթէ
30 տարեկան վեր անոնցմէ տա-
նաւորները ըլլան: Մարտողութիւ-
նը կը դիւրացնէ, ախորժակը կը
բանայ և յանձնարարութեամբ Եւրո-
պայի և Ամերիկայի բժիշկներէն
առողջացնելով ստամոքսի խի-
թեր, փսխումներ, տղոց և չափա-
հասներու փորճարութիւն, ստա-
մոքսի ընդլայնում, ԹՈՒՄ, չղայ-
նութիւն և անմարտողութիւն:

ԳԸ ԵՄԵՌՈՒԻ բոլոր դեղատն-
ները:

= 5 Ֆր. ՇԵՆԸ =

Կեդրոնացելով

ՔՍՕՐԷՆՍ ՄԱՐԿՈՒՆԱԹՕ

— (Տրոյիստ) —

ԱՐԱՊ ԽԱՆ - ԻՋՄԻՐ

ՍՏԱՄՈՔՍ ԵՒ ԱՂԻՔՆԵՐԻ

ESTABLISHED 1782

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD OF LONDON

Դրամագումար և պահեստի գումար Ա.

Ռ. 4,500,000 Տարեկան հասոյթ Ա. Ռ. 4,500,000:

«ՅԷՆԻՔՍ» 122 տարեկ իմեր հի.

ձեռնարկ հրդեհի ապահովագրութեան քն.

կերութիւն մ'է և ցարդ հասուց է առան
քան 27,000,000 Ա. Ռ. Քն ուց համար:

«ՅԷՆԻՔՍ» կ'ապահովագրե հրդեհի
դեմ շենք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպա-
տակաւ պայմաններով, Դիմել առ

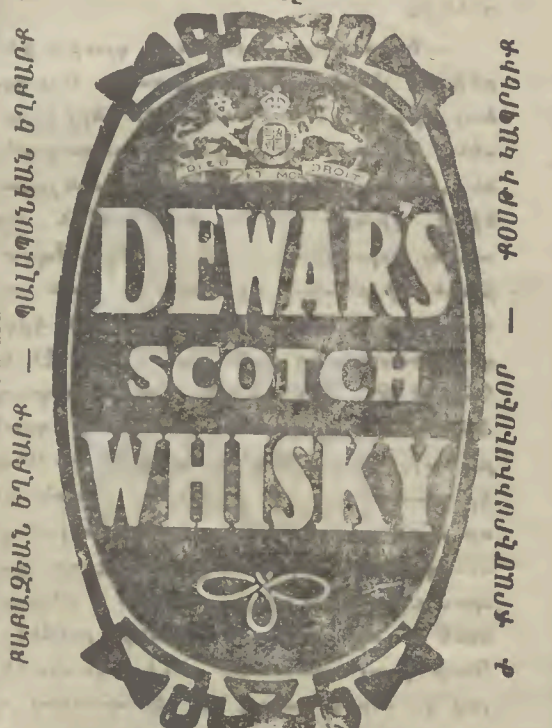
Լիազոր Ընդհ. Գործակ. Իզմիրի

Գաւառայ

F. BLACKLER

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՒՍԲԻՆ

Կը գտնուի հետեւեալ վաճառատան մէջ:

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒՆ. ԵՒԼ.

Ռ Օ Ս Ի Ա

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արտոնահալ Վ.Է. Կայսեր 1911 Մարտ 20 Թաւական հրամանագրով

Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի

ԲԵՆԵՐԾՊՈՒՐԿԻ ՄԱՍՆԱԹՈՐ ՇԵՆՔԻՆ ՄԷՋ

Անթրոպոլոգիկ վճարում Ընկերությանը դրամագումար Ըր. 13.000.000

Երաշխանորութեան գումար » 231.840.000

Ապահովագր. վճարում վնասուց հասոյթում եւ դրմովս. » 774.867.000

1911 թ. գանձում քոնիւ եւ տոկոս » 124.086.000

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽԻՍՏ ՆՊԱՏԱՌ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Կ'ապահովագրե հրդեհի ու փոխադրութեանց վտանգներու դեմ.

Կ'ապահովագրե կեանքի վրայ և ամեն տեսակ արկածներու դեմ.

Կ'ապահովագրե երկաթուղիի և շոգենաւի արկածներու դեմ.

Կ'ապահովագրե ապակիներու կորուսելուն դեմ.

Ամէ. տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալութեան

ԹՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒԶԻՆՈՐՈՒՄ Բաւաւ Եւրոպայ — ԻՋՄԻՐ

BANQUE D'ORIENT

ՊԱՆՔ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Թանաթանի Ազգ. և Տըլանտի Ազգ. դրամատան կողմէ

Դրամագումար ամբողջութեամբ դրամ 30,000,000

Կեդրոնացելով ԱՐԵՆՔ

Մասնաճիւղ Կ. Պոլս, Իզմիր, Սիւնիկ, Ալեքսանդրիա, և Գաւի. Գործակալու
Թիւն Ի Համպուրկ:

Գանք տ'Օրիան դրամատանի ամէն տեսակ գործողութիւններ կ'ընէ, ինչպէ՝ գանձում
եղում Առեւտրական թղթերու, հեռագրական վճարումներ, առեւտրի փոխգրքերու և
ձեւեր, Աշխարհի զիւաւոր քաղաքներու վրայ կուտայ վարկերու բացման զրե
տե ամեն տեսակ արժեւորութեան, բացում ընթացիկ հաշիւներու, դրամ
թղթերու և ապրանքներու վրայ են. և.

Ա Ի Ա Ն Դ Ն Ե Ր

Գանք Տ'Օրիան կ'ընդունի դրամի Աւանդներ հետեւեալ տակերով

1 1/2 0/0 3 ամսուան աւանդի մը հասար

2 0/0 6 " " " "

3 0/0 4 ամսուան " " "

3 1/2 0/0 2 " " " "

4 0/0 3 " " " "

Բարեգործական հաստատութիւններու աւանդներն վերե տակերէն 1/2 0/0

Թիւն մը կ'ընդունին:

Ի տես վճարելի աւանդներուն համար միակ անձի սըլկո և 100 Օմ. տակէ

աւելի, Գանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ:

Գանք տ'Օրիան հաստատութեան արժանագումարներու տակ դրամ է, տնչան վա
րը փոխարէն իր հաստատութեան մէջ գտնուած դրամաթղթերն, հոն դրամ և արժեքաւոր
ապրանքներ պահելու համար: